

Sisällys

I Neuropsykiatrian perusteet

1 Mitä neuropsykiatria on?	18
<i>Risto Vataja</i>	
Neuropsykiatrisen ajattelun kehittyminen	18
Neuropsykiatrian määritelmä	19
Psyykkiset häiriöt	20
2 Neuropsykiatrian historia Suomessa	22
Suomen neurotieteen, neurologian ja psykiatrian varhaisvaiheita	22
<i>Matti Haltia</i>	
Mielisairaanhoidon ja psykiatrian varhaisvaiheita Suomessa	25
Neuropsykiatrian vuosikymmenet 1920–1960	27
<i>Pertti Saloheimo</i>	
Neuropsykiatrian lähihistoria Suomessa: mielisairaaloista yleissairaaloihin	31
<i>Matti Iivanainen</i>	
3 Aivot ja mieli	35
<i>Jarno Tuominen, Kati Juva</i>	
Aivojen ja mielen suhde	35
Tajunta ja tietoisuus	36
Dualistiset näkökulmat	36
Monistiset näkökulmat	37
Monitasoinen tajunta	38

Miksi tajunta on kehittynyt	38
Tajunnan teoriat	38
Muuntuneet tajunnantilat	40
Minuus ja itsetietoisuus	40
Nykytilanne ja kehitys	43
4 Neuropsykiatrasta anatomiaa ja patofysiologiaa	46
<i>Risto Vataja, Tuukka Raij</i>	
Viitekehys, käsitteet ja tutkimusmenetelmät	46
Aivojen lajin- ja yksilönkehitykseen liittyvä hierarkia	47
Otsalohkopiirit ja keskeiset verkostot	48
Välittäjäainejärjestelmät	51
Ennakoiva tiedonkäsittely	52
5 Klassisia neuropsykiatrisia oireyhtymiä	54
<i>Jyrki Korkeila, Noora Scheinin</i>	
Otsalohko-oireyhtymät	55
Klüver–Bucyn oireyhtymä	55
Katatoniat	56
Harhaluulot	58
Hallusinaatiot	59
Impulsiivisuus	61
Sairaudentunnottomuus ja itsearviointikyky	62
Virheellisen tunnistamisen oireyhtymiä	63
Keräilypakko	63

6 Addiktio	66
<i>Hannu Alho</i>	
Addiktio eli riippuvuudet	66
Addiktion mahdollinen syntymekanismi ja neurobiologisia taustatekijöitä	67
Päihtymisen ja vieroitusoireiden mekanismit	70
Toleranssi	71
Päihderiippuvuus, pakonomainen käyttö	71
Riippuvuus ja perinnöllisyys	72
Yleistä rahapeli-riippuvuudesta	73
Neurobiologinen näkökulma pelihimoon	73
Muut toiminnalliset riippuvuudet	75
Addiktion diagnostiset kriteerit	76
Riippuvuuksien hoito	76
Alkoholiriippuvuuden farmakologinen hoito	76
Rahapeliongelman hoito	77
7 Mitä toiminnalliset häiriöt ovat?	79
<i>Markku Sainio, Risto Vataja, Kati Juva, Jyrki Korkeila</i>	
Määritelmiä ja terminologiaa	79
Keskushermoston herkistyminen ja kognitiiviset noidankehät	81
Toiminnallisten häiriöiden biopsykososiaalinen selitysmalli	83
Toiminnalliset ja psykiatriset häiriöt muodostavat jatkumon	84
8 Neuropsykiatrisen potilaan tutkiminen	88
<i>Risto Vataja, Jan-Henry Stenberg, Mari Kantanen, Hely Kalska</i>	
Esitiedot	88
Kliininen tutkimus	89
Psykologin tutkimukset	91
Muut lisätutkimukset	97

II Neuropsykiatrinen näkökulma psykiatrisiin sairauksiin ja oireyhtymiin

9 Skitsofrenia	102
<i>Jarmo Hietala, Annamari Tuulio-Henriksson</i>	
Kliininen kuva, hoito ja ennuste	102
Skitsofrenia ja kognitio	104
Mitä tiedetään skitsofrenian etiologiasta?	107
Lopuksi	116
10 Mielialahäiriöt	118
<i>Erkki Isometsä</i>	
Yleistä	118
Depressio	118
Kaksisuuntainen mielialahäiriö	128
Lopuksi	131
11 Ahdistuneisuus- ja stressihäiriöt	134
<i>Jyrki Korkeila, Noora Scheinin, Risto Vataja</i>	
Pelko ja ahdistus tunnereaktioina	134
Ahdistuneisuushäiriöt	135
Ahdistuneisuushäiriöiden neurobiologia	141
Aivosairauksiin liittyvä ahdistuneisuus	142
Potilaan tutkiminen ja hoito	142
Stressihäiriöt ja traumaperäinen stressihäiriö	145
12 Dissosiaatiohäiriöt	151
<i>Hannu Lauerma, Jyrki Korkeila</i>	
Dissosiaatioilmiöt psykiatristen oireiden kartalla	151
Diagnoosit	152
Dissosiaation esiintyvyys	152
Etiologia	153
Potilaan tutkiminen	155
Erotusdiagnostiikka	157
Hoito	158
Hoidon komplikaatiot	159

13 Pakko-oireinen häiriö	162
<i>Pertti Rintahaka</i>	
Pakko-oireisen häiriön kriteerit	162
Yleisyys	163
Etiologia ja patofysiologia	163
Oireet	165
Pakko-oireiden luokittelu	166
Diagnoosi	168
Samanaikaiset häiriöt ja oireet	169
Hoito	170
Ennuste	171
Tulevaisuus	171

14 Persoonallisuushäiriöt	173
<i>Jyrki Korkeila, Hely Kalska</i>	
Persoonallisuus	173
Persoonallisuushäiriön määritelmä	174
Persoonallisuushäiriöiden esiintyvyys	175
Kliininen kuva ja merkitys	176
Diagnoosi, erotusdiagnoosi ja monihäiriöisyys	176
Etiologia	177
Neurobiologiset löydökset	177
Neuropsykologia	179
Hoito ja kuntoutus	180
Ennuste	181

III Neurologisten sairauksien psyykkiset ja käytösoireet

15 Aivovammat	186
<i>Taina Nybo, Susanna Melkas</i>	
Aivovammojen taustaa	186
Diagnostiikka	188
Erotusdiagnostisia kysymyksiä	189
Aivovammojen aiheuttamat neuropsykologiset ja -psykiatriset oireet	190
Aivovammojen hoito ja kuntoutus	191
16 Aivoverenkiertohäiriöt	196
<i>Risto Vataja</i>	

Neuropsykiatriset oireet ovat tavallisia kaikissa aivoverenkiertohäiriöissä	197
Aivoinfarktin jälkeiset neuropsykiatriset häiriöt	197
Aivoverisuonisairauksiin liittyvien neuropsykiatristen oireiden etiologia	199
Aivohalvauksen jälkeinen masennus	199
Ahdistuneisuus	202
Traumaperäinen stressihäiriö (PTSD)	202
Mania ja kaksisuuntainen mielialahäiriö	203
Apatia	203
Psykoottiset häiriöt	203
Aivoverenvuotojen jälkeiset neuropsykiatriset oireet	204
Vaskulaarinen depressio	204
CADASIL	205

17 Epilepsia	207
<i>Reetta Kälviäinen, Tuula Pesonen, Marja Äikiä</i>	
Epilepsian määritelmä ja esiintyvyys	207
Etiologia	208
Diagnosointi ja luokittelu	208
Neuropsykiatristen oireiden esiintyminen epilepsiaa sairastavilla	209
Neuropsykiatristen oireiden taustatekijät epilepsiaa sairastavilla	210
Neuropsykiatristen oireiden ennaltaehkäisy, hoito ja kuntoutus epilepsiaa sairastavilla	214

18 Parkinsonin tauti ja muut ekstrapyramidaalisairaudet	217
<i>Valtteri Kaasinen, Risto Vataja</i>	
Neuropsykiatriset oireet ovat tärkeä osa Parkinsonin taudin oireyhtymää	217
Parkinsonin taudin neuropsykiatriset ongelmat	218
Muihin liikehäiriöihin liittyvät neuropsykiatriset ongelmat	223

19 MS-tauti	226
<i>Päivi Hämäläinen, Emma Smith, Laura Airas</i>	
MS-taudin epidemiologia, kliiniset neurologiset oireet ja patogeneesi	227

MS-taudin diagnostiikka ja hoito	227
Neuropsykiatriset oireet	228
Neuropsykiatristen oireiden tutkiminen ja hoito	229
MS-tautiin liittyvien psykiatristen oireiden yhteys patogeneettisiin mekanismeihin	231
Kognitiiviset häiriöt	232
MS-tautiin liittyvä uupumus	234
Käyttötymisen säätelyn häiriöt	235
20 Keskushermostoinfektiot	237
<i>Mika Saarela, Laura Hokkanen, Annamaria Wikström</i>	
Keskushermostoinfektiot tautiryhmänä	237
Keskushermostoinfektiopotilaan neuropsykiatriset oireet	238
Keskushermostoinfektiopotilaan tutkiminen ja hoito	243
Neuropsykiatrisen oireiston hoito ja kuntoutus	245
21 Autoimmuunienkefaliitit	247
<i>Mika Saarela, Annamaria Wikström</i>	
Autoimmuunienkefaliitin tunnistaminen	247
Diagnostiikka	249
Kognitiiviset oireet ja neuropsykologinen tutkimus	250
Hoito	250
Jatkotutkimukset ja seuranta	251
Tunnistamisen tärkeys	251
22 Muistisairaudet	254
<i>Anne Remes, Satu Winqvist</i>	
Käsitteistä	254
Muistisairauksien esiintyvyys	255
Muistisairauksien tunnistaminen ja diagnostiikka	255
Muistisairauksiin liittyvät käytösoireet	256
Eri muistisairauksien neuropsykiatriset erityispiirteet	259
Neuropsykiatristen oireiden hoito	260

23 Otsa-ohimolohkorappeumat	262
<i>Eino Solje, Johanna Krüger, Noora Suhonen, Anne M. Remes</i>	
Johdanto	262
Otsa-ohimolohkorappeumat	263
Otsalohkodementia	264
Diagnostiikka	265
Otsa-ohimolohkorappeumien kielelliset muodot / Primaarinen etenevä afasia	266
Hoito	267
Muut otsalohkoja vaurioittavat sairaudet	268
Neuropsykologiset erityispiirteet otsa-ohimolohkorappeumissa	270
Käytösoireiden arviointi	271
24 Delirium	274
<i>Hannu Koponen</i>	
Etiologia ja patogeneesi	275
Kliininen kuva	276
Diagnostiikka ja erotusdiagnostiikka	277
Ennaltaehkäisy, hoito ja kuntoutus	278

IV Kehityksellinen neuropsykiatria

25 Aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriö (ADHD)	282
<i>Jyrki Korkeila, Sami Leppämäki, Maarit Virta</i>	
Esiintyvyys	282
Etiologia	283
ADHD kuvantamistutkimusten valossa	283
ADHD:n keskeisimmät oireet	284
ADHD aikuisiässä – kliininen kuva	286
Miten potilas tulee tutkia?	287
Neuropsykologinen tutkimus	288
Monihäiriöisyys ADHD:ssä	288
Erotusdiagnostiikka	289
Hoito	289
ADHD:n kulku ja ennuste	291

26 Autismikirjon häiriöt	295	29 Kehitysvammat	343
<i>Maija Castrén, Sami Grönfors, Tero Timonen, Pekka Tani</i>		<i>Terhi Koskentausta, Oili Sauna-aho, Minna Pöyhönen, Hannele Koillinen</i>	
Autismikirjon käsite	295	Mitä on kehitysvammaisuus	343
Autismikirjon esiintyvyys	296	Esiintyvyys	344
Kliininen kuva ja diagnostiset kriteerit	296	Etiologia	344
Diagnostiikan apuvälineet	301	Älyllisen kehitysvammaisuuden määritelmä	345
Autismikirjon klassiset kognitiiviset selitysmallit	304	Kehitysvammaisuuden diagnosointi aikuisena	345
Autismikirjon etiologia	307	Lisävammat ja somaattiset sairaudet	354
Autismikirjon geneettiset tutkimukset	309	Kehitysvammaisen ikääntyminen	355
Autismiin yhdistyvät neurobiologiset havainnot	310	Haastava käyttäytyminen ja psykiatriset häiriöt	357
Hoito ja kuntoutus	311	Hoito ja kuntoutus	368
27 Kapea-alaiset kehitykselliset oppimisvaikeudet	320	Palvelujen järjestäminen	371
<i>Johanna Nukari</i>		Lopuksi	374
Johdanto	320	30 Touretten oireyhtymä ja muut tic-häiriöt	375
Oppimisvaikeuksien kliininen kuvaus	321	<i>Sami Leppämäki</i>	
Oppimisvaikeuksien vaikutuksia psyykkiseen hyvinvointiin	323	Yleisyys	377
Oppimisvaikeuksien diagnostiikka	325	Kulku ja ennuste	377
Oppimisvaikeuksien ja psyykkisen oireiston merkitys toiminta- ja työkyvylle	327	Diagnostiikka	377
Ennaltaehkäisy, jatko-ohjaus, kuntoutus ja muut tukitoimet	328	Tic-häiriöiden hoito	379
28 Laaja-alaiset oppimisvaikeudet	332	31 Muita kehityksellisiä neuropsykiatrisia oireyhtymiä	382
<i>Minna Peltopuro, Vesa Närhi, Heikki Seppälä, Pekka Kuikka, Tapio Korhonen</i>		Dysmorfiset piirteet	382
Mitä laaja-alaiset oppimisvaikeudet ovat	332	<i>Pertti Rintahaka</i>	
Erotusdiagnostiikka	335	Sikiöaikaisen alkoholialtistuksen aiheuttama oireyhtymäkirjo (FASD)	384
Laaja-alaiset oppimisvaikeudet psykososiaalisen kehityksen riskitekijänä	337	<i>Pertti Rintahaka</i>	
Laaja-alaiset oppimisvaikeudet ja mielenterveyden ongelmat	338	Sukukromosomipoikkeavuudet ja neuropsykiatria	387
Laaja-alaisten oppimisvaikeuksien huomioiminen mielenterveysongelmien hoidossa	340	<i>Minna Pöyhönen, Hannele Koillinen</i>	
		Kromosomin 22 q 11.2 mikroleletio	390
		<i>Risto Vataja</i>	

V Toiminnalliset oireet ja häiriöt

32 Toiminnallisten häiriöiden diagnostiikka ja hoito _____ 394

Markku Sainio, Risto Vataja

Toiminnalliset oireiden kirjo _____ 394

Yleisyys _____ 396

Toiminnallisten oireiden ymmärtämisen merkitys _____ 397

Toiminnallisen häiriön määrittely ja diagnoosit _____ 398

Toiminnallisten häiriöiden hoito ja kuntoutus _____ 398

Kenelle kuuluu toiminnallisten häiriöiden hoito? _____ 400

Diagnoosin asettaminen ja toimintakyvyn arviointi on tärkeä osa hoitoa _____ 401

Toiminnallisten häiriöiden eri hoitomuodot _____ 403

33 Ympäristöherkkyydet _____ 408

Markku Sainio

Käsitykset ympäristöherkkyydestä muutoksessa _____ 408

Mitä ympäristöherkkyys on? _____ 409

Ympäristöherkkyyden mekanismit _____ 410

Ympäristöherkkyyden tunnistus _____ 412

Tutkimukset ja erotusdiagnoosi _____ 414

Mitä diagnoosi merkitsee potilaalle? _____ 414

Ympäristöherkkyyden hoito _____ 414

34 Elimellisoireiset häiriöt _____ 418

Hasse Karlsson, Jyrki Korkeila

Elimellisoireisten häiriöiden määrittelmä _____ 418

Oirekuva _____ 420

Etiologia _____ 421

Elimellisoireisten häiriöiden hoito _____ 422

35 Toiminnalliset neurologiset häiriöt _____ 425

Risto Vataja, Tuomo Noppari

Neurologiset selittämättömät oireet _____ 425

Esiintyvyys ja taustatekijät _____ 426

Oireet ja diagnostiikka _____ 427

Toiminnalliset kohtausoireet _____ 429

Toiminnallisten neurologisten oireiden patofysiologia _____ 431

Hoito ja ennuste _____ 432

36 Väsymys ja uupumus _____ 434

Väsymyksen ja uupumisen esiintyvyys, käsitteet, oireiden arviointi ja mittaaminen _____ 435

Antero Leppävuori, Markku Partinen

Väsymys ja uupumus psykiatrisissa sairauksissa _____ 443

Antero Leppävuori

Työuupumus _____ 448

Laura Sokka, Liisa Uusitalo-Arola

Uupumus neurologisissa sairauksissa _____ 451

Päivi Hämäläinen, Juhani Ruutiainen

Krooninen väsymysoireyhtymä _____ 453

Eemil Partinen, Antero Leppävuori,

Markku Partinen

VI Neuropsykiatrian erityiskysymyksiä

37 Kipu _____ 470

Satu Jääskeläinen, Nora Hagelberg, Hanna Harno

Kipu biopsykososiaalisena ilmiönä _____ 470

Kivun patofysiologian ja säätelyn mekanismeja _____ 474

Kipupotilaan tutkiminen _____ 477

Kivun hoito ja kuntoutus _____ 480

Päänsärky _____ 484

38 Unettomuushäiriö _____ 490

Markku Partinen, Juha Markkula, Soili Kajaste

Epidemiologia _____ 491

Neuropsykiatriset häiriöt ja unettomuushäiriö _____ 492

Unettomuuden etiologia ja patofysiologia _____ 493

Unettomuuden selvittely ja erotusdiagnoosiikka	495	Miehen hypogonadismi	527
Hoitolinjat	496	Diabetes mellitus	529
Lääkehoito	498	42 Päihdehäiriöt	532
Työ- ja ajokyvyn arviointi unettomuudessa	499	<i>Pekka Rapeli, Kaarlo Simojoki</i>	
Yhteenveto	500	Diagnostiikka ja tunnistaminen	532
39 Unenaikaiset hengityshäiriöt	503	Päihdehäiriön tyypillisiä kehityskulkuja	535
<i>Markku Partinen, Juha Markkula, Soili Kajaste</i>		Päihdehäiriön eteneminen	537
Johdanto	503	Päihdehäiriön hoito, kuntoutus ja kuntoutuminen	538
Uniapnean oireet, kliiniset löydökset ja diagnoosi	504	Päihdepotilaan toimintakyky	541
Uniapnean esiintyvyys ja luonnollinen ennuste	506	43 Vanhuspsykiatrian erityiskysymyksiä	549
Aivoverenkiertohäiriöt ja uniapnea	507	<i>Tiina Talaslahti, Kati Juva</i>	
Muistisairaudet ja uniapnea	508	Mielialahäiriöt ikääntyneillä	549
Mielenterveyden häiriöt ja uniapnea	508	Psykoosioireet ikääntyneillä	552
Uniapnean kognitiiviset seuraukset ja elämänlaatu	508	44 Syömishäiriöt	556
Lääkkeet ja uniapnea	509	<i>Salla Koponen</i>	
Hoito ja ehkäisy	510	Syömishäiriöiden keskeiset piirteet	556
Työkyvyn ja ajokyvyn arviointi	511	Geneettiset tekijät	557
40 Muut unihäiriöt	513	Syömistä säätelevät järjestelmät ja kuvantamislöydökset	558
<i>Christer Hublin, Hannu Lauerma, Heli Järnefelt</i>		Endokriiniset löydökset	558
Johdanto	513	Suoli-aivoakseli	558
Keskushermostoperäiset hypersomniat	513	Kliiniset sovellukset	559
Uni-valvetrytmin häiriöt	515	45 Sukupuoliristiriitä	561
Unenaikaiset kohtaukset	516	<i>Kati Juva, Laura Suomalainen, Katinka Tuisku</i>	
Levottomat jalat -oireyhtymä	518	Etiologia	562
41 Endokrinologiset ongelmat	521	Epidemiologia	563
<i>Leo Niskanen, Vesa Ilvesmäki, Soili Lehto</i>		Suhde mielen­terveyden häiriöihin	564
Endokriininen järjestelmä	521	Diagnoosimääritelmiä	565
Milloin epäilen endokriinista häiriötä neuropsykiatrisen oireiston taustalla?	522	Muunsukupuolisuus	565
Miten poissuljen endokriinisen sairauden neuropsykiatrisesti oirehtivilta?	522	Sukupuolidysforian tutkimus- ja hoitojärjestelmä Suomessa	566
Kilpirauhasen sairaudet	524	Nuoruusikäisten tutkimus- ja hoitokäytäntö	566
Lisäkilpirauhasen sairaudet hyper- ja hypokalsemia	525	Täysi-ikäisten sukupuoliristiriidan tutkimus ja hoito	567
Lisämunuaisen sairaudet	526	Kansainväliset suositukset	568
		Hoitojen vaikuttavuus	568

46 Geneettiset tutkimukset neuropsykiatriassa _____	571
<i>Hannele Koillinen, Minna Pöyhönen</i>	
Genetiikan merkitys neuropsykiatriassa	571

VII Neuropsykiatrinen toimintakyvyn arvioiminen

47 Työkäisten heikentyneen toimintakyvyn arviointiperiaatteet _____	576
<i>Kirsi Räisänen, Ritva Akila, Jyrki Varjonon, Christer Hublin, Markku Sainio</i>	
Psyykinen toimintakyky _____	576
Selvityksistä vastaavat tahot, vastuut ja kustannukset _____	577
Kattavat esitiedot ovat hyvän arvioinnin perusta _____	577
Toimintakyvyn heikentymisen ilmeneminen _____	578
Yleisimmät toimintakyvyn heikentymisen syyt _____	580
Toimintakyvyltään heikentyneen potilaan kohtaaminen _____	581
48 Moniammatillinen neuropsykiatrinen työ- ja toimintakykyarvio _____	586
<i>Eriikka Bardy, Kati Juva, Anniina Koski, Anne Romppanen, Mona Sotaniemi</i>	
Missä vaativaa työ- ja toimintakykyarvioita tehdään _____	587
Toiminta- ja työkyvyn määrittelyä _____	587
Milloin työ- ja toimintakyvyn arviota tarvitaan _____	588
Lähetettäessä ja tutkimusjakson alussa huomioitavaa _____	588
Neuropsykiatristen sairauksien hoito kuntoon ennen työ- ja toimintakykyarviota _____	590
Tutkimusjakso kehityksellisen neuropsykiatrian erityisyksikössä _____	591
Psykiatrinen työkykyarvio _____	592

Neurologinen työkykyarvio _____	593
Neuropsykologinen tutkimus osana moniammatillista työ- ja toimintakyvyn selvitystä/arviointia _____	593
Psykologin tutkimus työ- ja toimintakykyarviossa _____	594
Toimintaterapeutin tutkimus työ- ja toimintakykyarviossa _____	595
Työterveyshuollon ja sosiaalityön merkitys _____	596
49 Ajoterveysarviot _____	603
<i>Mikael Ojala, Minna Lipasti, Pekka Kuikka</i>	
Yleisestä ajokyvyn arvioinnista _____	603
Neuropsykiatriset häiriöt ja ajokyky _____	605
Tarkkaavuushäiriö _____	605
Neuropsykologin näkökulma _____	606
Psykiatrin näkökulma _____	607
Lopuksi _____	609
50 Oikeustoimikelpoisuus _____	611
<i>Kati Juva, Henna Nikumaa, Marja Hietanen, Eila Sailas</i>	
itseään määräämisoikeus peruseriaatteena _____	612
Oikeustoimikelpoisuus _____	612
Edunvalvonta ja edunvalvontavaltuus _____	613
Miten oikeustoimikelpoisuutta arvioidaan? _____	615
Psykiatriset sairaudet ja oikeustoimikelpoisuus _____	617
Lääkäri tai muu terveydenhuollon ammattihenkilö asiantuntijatodistajana oikeudessa _____	618
51 Vakuutus oikeudellisia näkökulmia työkyvyn arviointiin _____	622
<i>Jyrki Varjonon, Taina Nybo</i>	
Johdanto _____	622
Työssä jatkaminen, ammatillinen kuntoutus vai eläke _____	623
Työkyvyttömyys ja työkyky _____	624
Työkyvyn arviointi vakuutusjärjestelmässä _____	626
Neuropsykiatristen potilaiden työkyvyn arvioinnin erityispiirteet _____	628

52 Oikeuspsykiatrinen vaarallisuuden arvioiminen	630
<i>Hannu Lauerma</i>	
Vaarallisuusarvioiden historiaa	630
Eri arviointitapoja	631
Vaarallisuusarviota koskeva lainsäädäntö	632
Vaarallisuusarvioiden käytännöt	633
Erilaisia näkökulmia vaarallisuuteen	634

VIII Neuropsykiatristen potilaiden hoito ja kuntoutus

53 Työterveyshuollon keinot neuropsykiatrisen potilaan hoidossa ja kuntoutuksessa	640
<i>Kirsi Räsänen, Aki Vuokko</i>	
Työterveyshuollon tehtävät	640
Työterveyshuollon ennalta ehkäisevän ja työkykyä edistävän toiminnan keinot	641
Neuropsykiatrisen potilaan sairaanhoito työterveyshuollossa	646
54 Psykklänlääkkeiden käyttö ja haittavaikutukset neurologisissa sairauksissa	650
<i>Esa Leinonen, Annamari Sorri, Hanna-Mari Alanen</i>	
Psykoosin ja impulssikontrollin häiriöiden lääkehoito neurologisissa sairauksissa	651
Mielialahäiriöiden lääkehoito neurologisissa sairauksissa	655
Psyklänlääkkeiden neurologiset haitat	658
55 Neuropsykologinen kuntoutus	664
<i>Erja Poutiainen, Hely Kalska</i>	
Mitä neuropsykologinen kuntoutus on?	664
Neuropsykologisen kuntoutuksen lähestymistapoja	666
Neuropsykologisen kuntoutuksen ajoitus	668

Psykoedukaatio ja psykoterapeuttinen työskentely osana neuropsykologista kuntoutusta	669
Neuropsykologisen kuntoutumisen muu tukeminen	669

56 Psykoterapia	673
<i>Hely Kalska, Jyrki Korkeila, Hasse Karlsson</i>	
Mitä psykoterapia on ja kuka on psykoterapeutti?	674
Psykoterapiaan ohjaus	675
Minkälaista psykoterapiaa?	676
Psykoterapia neurotieteen valossa	678
Psykoterapian vaikuttavuus	679
Nettiterapia	681

57 Neuromodulaatiohoidot	684
<i>Tuukka Raij, Jukka Ritschkoff</i>	
Sähköhoito	684
Magneettistimulaatio	686
Kirkasvalohoito	687
Aivojen tasavirtastimulaatio	687
Syväaivostimulaatio	687
Vagusstimulaatio	688

58 Kuntoutuminen ja sen tuki neuropsykiatrisissa häiriöissä	690
<i>Ilona Autti-Rämö, Jyrki Korkeila, Esa Nordling</i>	
Kuntoutuksen eri muotoja	690
Kuntoutusjärjestelmät Suomessa	692
Kuntoutuksen järjestäminen ja rahoitus Suomessa	692
Toipumisorientaatio kuntoutuksen keskiössä	693
Häpeäleima ja toipuminen	694
Toipumisorientaatio ja palvelujärjestelmä	695
Toipumista tukeva vuorovaikutus	697
Toipumisen edellytyksiä	698

Keskeiset käsitteet	700
----------------------------	------------

Hakemisto	725
------------------	------------